

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้แบ่งวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ว่าด้วยแนวทางในการลาศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 2 ว่าด้วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

ตอนที่ 1. แนวทางในการลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ซึ่งมีส่วนช่วยทำให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้ก็คือ คุณภาพของครู กิบสันและฮันท์ (Oliver Gibson and Herold C. Hunt 1965 : 242) เป็นผู้ที่ให้ความสนใจในการปฏิบัติงานของครูมาก และเห็นว่าครูจะปฏิบัติงานได้ผลดีมีคุณภาพนั้นต้องมีคุณสมบัติที่ดีหลายอย่าง เช่น มีความรู้ดีในวิชาที่สอน มีความรู้ดีในการปฏิบัติงาน มีทักษะในการใช้ภาษาเขียนและพูด มีทักษะในการเข้าสังคมและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการค้นคว้าวิจัยและหาความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งมีความพร้อมที่จะพัฒนาอาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เช่นเดียวกับ นิโคลัส เบนเนตต์ (2518 : 6) ที่มีความเห็นว่า ครูที่ดีสามารถสอนให้ได้ผลดี แม้ว่าหลักสูตรและระบบการบริหารจะเลวเพียงใดก็ตาม ในขณะที่ครูเลวจะสอนได้ผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แม้หลักสูตรและระบบบริหารจะดีเลิศก็ตาม

จากปัญหาดังกล่าวมานี้ ทำให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครู หรือสถาบันที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญในด้านคุณภาพของครูมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อว่าถ้าคุณลักษณะและพฤติกรรมของครูเป็นไปในทางที่ดีแล้ว ก็จะเป็นผลทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานของครูที่มีอยู่เดิมให้สูงขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ

ทุกกรม กอง ได้ลาศึกษาต่อภายในประเทศตามกำหนดเวลาของหลักสูตร โดยกำหนด หลักการไว้ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 1 - 2)

1. ข้าราชการที่จะลาศึกษาต่อภายในประเทศ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ
 - 1.1 มีอายุไม่เกิน 45 ปีบริบูรณ์ นับถึงวันที่ 1 มกราคม ของปีที่ จะเข้าศึกษา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกรม เจ้าสังกัด เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย
 - 1.2 ปฏิบัติราชการมาด้วยดี มีความประพฤติเรียบร้อย
 - 1.3 มีคุณสมบัติ และพื้นความรู้ตามระเบียบที่สถานศึกษานั้น ๆ กำหนดไว้
 - 1.4 ข้าราชการส่วนกลางต้องมี เวลารับราชการติดต่อกันมา ไม่น้อยกว่า 36 เดือนเต็ม สำหรับข้าราชการที่สถานศึกษาตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ต้องมี เวลารับราชการติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า 24 เดือนเต็ม ทั้งนี้ นับถึงวันที่ 15 มิถุนายน ของปีที่ จะเข้าศึกษา
2. ข้าราชการที่จะไปศึกษาต่อ จะต้องได้รับการพิจารณาอนุญาต จาก กรม เจ้าสังกัด
3. ข้าราชการที่เคยได้รับอนุญาต ให้ไปศึกษาต่อภายในประเทศ หรือ ต่างประเทศแล้วจะศึกษาต่ออีกต้องกลับไปปฏิบัติราชการ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 24 เดือนเต็ม นับถึงวันที่ 31 พฤษภาคม ของปีที่ จะเข้าศึกษา แต่ถ้ากรม เจ้าสังกัดมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องให้ข้าราชการซึ่งกลับมาปฏิบัติราชการไม่ครบ 24 เดือนเต็ม ไปศึกษา ต่อ เป็นกรณีพิเศษ ก็ให้ เสนอกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุญาต เป็นราย ๆ ไป
4. การไปศึกษาต่อภายในประเทศของข้าราชการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - ประเภท ก. ได้แก่ประเภทที่กรม เจ้าสังกัด เลือกส่งไปศึกษา โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกในสถานศึกษา
 - ประเภท ข. ได้แก่ประเภทที่ต้องไปสมัครสอบคัดเลือกด้วยตนเอง
5. ข้าราชการที่จะไปศึกษาต่อประเภท ข. ต้องไปสมัครสอบคัดเลือกด้วย ตนเอง ณ. สถานศึกษา และในวิชาที่กรม เจ้าสังกัดกำหนด เมื่อสถานศึกษานั้น ๆ ประกาศ ผลสอบคัดเลือกแล้ว การจะให้ไปศึกษานั้นให้อยู่ในดุลพินิจของกรม เจ้าสังกัดอีกชั้นหนึ่ง และ

หากมีผู้สอบคัดเลือกในวิชาใด เกินจำนวนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติไว้ และ/หรือมีผู้สอบคัดเลือกจากหน่วยงานหนึ่ง ๆ มาก ให้อยู่ในดุลพินิจของกรมเจ้าสังกัดที่จะพิจารณาปรับปรุง และอนุญาตให้ไปศึกษาต่อได้ ทั้งนี้จะต้องไม่เกินยอดรวมที่ได้รับอนุมัติไว้แล้ว

6. ให้ข้าราชการที่ได้รับคัดเลือกไปศึกษาต่อ ทำสัญญากับกรมเจ้าสังกัด ในกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการในส่วนกลาง ส่วนผู้ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในส่วนภูมิภาค ให้ทำสัญญากับศึกษาธิการจังหวัด

7. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ ต้องจ่ายเงินที่เกี่ยวกับการศึกษา เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าพาหนะเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เองทั้งสิ้น

8. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ ต้องศึกษาให้สำเร็จตามกำหนดเวลาในหลักสูตร ถ้าหากไม่อาจศึกษาให้สำเร็จได้ทันตามกำหนด และมีความประสงค์จะศึกษาต่ออีก ให้อื่นคำร้องต่อกรมเจ้าสังกัดพร้อมด้วยความเห็นของสถานศึกษา และระเบียบการลงทะเบียนของสถานศึกษา ประกอบการพิจารณาอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ให้ทำสัญญาเพิ่มเติมต่อกรมเจ้าสังกัด หากพิจารณาแล้วปรากฏว่าได้ใช้เวลาไปเพื่อการอื่น หรือศึกษาวิชาอื่นนอกเหนือจากที่ทางราชการกำหนด หรือมีเจตนาเกี่ยวกับการลงทะเบียนวิชาเรียน จนเป็นเหตุให้สำเร็จช้ากว่ากำหนดเวลาตามหลักสูตร เมื่อสืบสวนได้ความจริง ให้กรมเจ้าสังกัดพิจารณาโทษทางวินัยตามที่เห็นสมควร

9. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ ต้องปฏิบัติตามระเบียบของสถานที่ เข้าศึกษาทุกประการ และจำต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการอีกโสดหนึ่งด้วย

สำหรับในกรณีที่มีกิจธุระ หรือเจ็บป่วย หรือกรณีอื่นใด ต้องยื่นใบลาขออนุญาตต่อสถานศึกษานั้น ในกรณีที่ลาเกิน 15 วัน จะต้องยื่นใบลาต่อทางราชการเจ้าสังกัด ตามลำดับชั้น ตามระเบียบการลาของทางราชการด้วย มิฉะนั้นจะถือว่าขาดราชการ

10. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ ต้องรายงานผลการศึกษาทุก ๆ ภาคเรียน ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นทราบ เพื่อรายงานต่อกรม โดยให้ทางสถานศึกษารับรองในแบบรายงาน

11. ข้าราชการที่ไปศึกษาต่อ เมื่อศึกษาจบหลักสูตรตามที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษา ระหว่างที่รอหลักฐานการส่งตัวกลับจากสถานศึกษา ให้รายงานตัวกลับเข้ารับราชการ

ทันที สำหรับข้าราชการที่ศึกษา ณ. ส่วนกลาง รายงานต่อกรมเจ้าสังกัดโดยตรง :
 สำหรับข้าราชการที่ศึกษา ณ. ส่วนภูมิภาค ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด และให้
 ผู้บังคับบัญชารายงานต่อกรม เพื่อพิจารณาสั่งการให้กลับไปปฏิบัติราชการต่อไป

12. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ หากสอบตกหรือไม่สามารถ
 จะศึกษาต่อ และสถานศึกษาเห็นสมควรให้ออกไประหว่างศึกษา ให้นำหลักฐานจากสถาน
 ศึกษา มาแสดงให้กรมเจ้าสังกัดพิจารณา เพื่อส่งกลับไปปฏิบัติราชการ

13. ในระหว่างศึกษาหากข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ มีความ
 ประพฤติเสียหาย โดยที่สถานศึกษาเห็นว่าไม่สมควรให้ศึกษาต่อไป ให้กรมเจ้าสังกัด
 ดำเนินการตามควรแก่กรณี แล้วรายงานต่อกระทรวงศึกษาธิการ

14. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว
 หรือเมื่อสอบตก ต้องออกจากสถานศึกษา หรือต้องหยุดการศึกษาก่อนสำเร็จด้วยประการ
 ใด ๆ ก็ตาม ต้องกลับไปรับราชการในสังกัดเดิมเป็นระยะเวลา 2 เท่า ของเวลาที่ไป
 ศึกษา

ถ้าข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อรายใด ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข
 ที่กล่าวในวรรคแรกได้ รวมทั้งผู้ที่ทางราชการเห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะให้รับราชการต่อไป
 จะต้องส่งใช้เงินทุน และ/หรือ เงินเดือนทั้งหมดที่ได้รับไปในช่วงที่ศึกษาต่อ รวมทั้ง
 เบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่าคืนต่อกรมเจ้าสังกัดทันที

จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษาต่อ ภายใน
 ประเทศนี้ กรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ออกประกาศกรม
 สามัญศึกษา ให้ข้าราชการกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วน เขียนโครงการหรือแนว
 การศึกษา และเสนอขออนุญาตสมัครสอบคัดเลือกต่อหัวหน้าสถานศึกษา ผู้ที่ไม่ได้ขออนุญาต
 สมัครสอบคัดเลือกไว้ หากไปสอบคัดเลือกจะขอสิทธิเพื่อศึกษาต่อไม่ได้

การคัดเลือกเพื่อให้ไปศึกษาต่อ

1. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกให้ข้าราชการไปศึกษาต่อ

1.1 ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการให้ข้าราชการ
 ไปศึกษาต่อภายในประเทศ และประกาศกรมสามัญศึกษา เรื่องให้ข้าราชการสังกัดกรมสามัญ
 ศึกษา ไปศึกษาต่อภายในประเทศ

1.2 จำนวนผู้ที่ จะได้รับการคัดเลือกให้ไปศึกษาต่อ ต้องไม่เกิน 5% ของจำนวนข้าราชการในสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้รวมทั้งข้าราชการที่กำลังศึกษาต่ออยู่ภายใน ประเทศ และต่างประเทศด้วย เศษถึงครึ่งให้ปัดเป็น 1 คน (ไม่นับฝ่ายบริหาร) และ ข้าราชการที่เหลืออยู่จะต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินคนละ 22 คาบต่อสัปดาห์ สำหรับโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาพิเศษที่สอนระดับประถมศึกษา ข้าราชการที่เหลืออยู่จะต้องมีชั่วโมงสอน ไม่เกินคนละ 25 คาบต่อสัปดาห์ สถานศึกษาใดที่มีข้าราชการจำนวนน้อย และคิดเป็นโควตา ไม่ได้ แต่มีผู้สอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อได้ ให้ศึกษาต่อสถานศึกษาละไม่เกิน 1 คน ทั้งนี้หาก จะพิจารณาให้ศึกษาต่อเกินกว่า 1 คน ก็ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการ หารือกับกลุ่มโรงเรียนและจังหวัด สำหรับโรงเรียนในส่วนภูมิภาคหากสถานศึกษาใดไม่มีผู้ สอบคัดเลือกได้ ห้ามนำโควตาไปคัดเลือกข้าราชการในสถานศึกษาอื่นให้ศึกษาต่อ

1.3 กรมสามัญศึกษานับสนุนให้ข้าราชการไปศึกษาต่อ ในวิชาที่ตรงกับ วิชาเอก หรือวิชาโทในวุฒิเดิม หรือสาขาวิชาที่ตรงกับงานซึ่งกำลังปฏิบัติอยู่ และตามความ ต้องการของกรมสามัญศึกษา ทั้งนี้โดยขอให้เพิ่มความสำคัญในการพิจารณาให้ข้าราชการไป ศึกษาต่อในสายวิชาชีพ และสาขาที่โรงเรียนขาดแคลน

1.4 ให้ผู้ที่มีอายุราชการมากได้รับการคัดเลือกไปศึกษาต่อก่อน ถ้าอายุ ราชการเท่ากันให้พิจารณาผู้ที่มีอายุจริงมากกว่าไปศึกษาก่อน

1.5 ให้ผู้ที่มีอายุราชการมากได้รับการคัดเลือกไปศึกษาต่อ ได้สิทธิศึกษา ต่อก่อนผู้ที่เคยได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อแล้ว เว้นแต่ผู้ที่เคยได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ แล้วกลับไป เข้าปฏิบัติราชการ เป็นระยะเวลามากกว่าอายุราชการของผู้ที่ไม่เคยได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ

1.6 สำหรับผู้ที่กรมสามัญศึกษาอนุมัติให้ย้ายโรงเรียนที่สังกัดในการย้าย ประจำปี และสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อไปด้วย ให้ใช้โควตาของโรงเรียนที่ย้ายไปสังกัดใหม่ และให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บริหารโรงเรียนใหม่ เป็นผู้พิจารณาว่า จะให้ไปศึกษาต่อได้หรือไม่

2. ข้าราชการส่วนภูมิภาค ให้คณะกรรมการ ซึ่งจังหวัดได้ แต่งตั้งขึ้นพิจารณา คัดเลือกเสนอให้ไปศึกษาต่อ

3. ผลการสอบคัดเลือก ต้องเป็นของปีการศึกษาปัจจุบัน ไม่นำผลการสอบคัดเลือกของปีการศึกษา ก่อน ๆ มาพิจารณา

4. ข้าราชการที่ผ่านการสอบคัดเลือกแล้ว สำหรับส่วนกลางและศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา ให้นำหลักฐานจากสถาบันการศึกษาที่ตนสมัครแจ้งผ่านโรงเรียน หรือ เขตการศึกษา พร้อมทั้งส่งแบบรายงานการขออนุญาตให้ข้าราชการไปศึกษาต่อภายในประเทศ ไปยังกองการเจ้าหน้าที่กรมสามัญศึกษาโดยด่วน สำหรับข้าราชการส่วนภูมิภาคแจ้งผ่านโรงเรียนไปยังจังหวัดโดยด่วน หากกรมสามัญศึกษาหรือจังหวัด พิจารณาคัดเลือกให้ข้าราชการไปศึกษาต่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะไม่รับพิจารณาผลการสอบคัดเลือกของบุคคลใดอีก และจะถือว่าผู้นั้นสละสิทธิศึกษาต่อ เว้นแต่บุคคลที่สอบคัดเลือกได้ เป็นอันดับสำรอง และสถาบันศึกษา เรียกตัวให้ศึกษาต่อภายหลัง ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่มีโควตาศึกษาต่อเหลืออยู่

5. กรมสามัญศึกษา จะพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการไปศึกษาต่อ จากผลการสอบคัดเลือก ในภาคต้นของปีการศึกษาที่จะไปศึกษาเพียงภาคเดียว เท่านั้น กรมสามัญศึกษา จะไม่อนุญาตให้ข้าราชการไปสอบคัดเลือกและศึกษาต่อในภาคเรียนที่ 2 ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

การขอขยาย เวลาศึกษาต่อ

ข้าราชการที่ศึกษาไม่สำเร็จตามกำหนด เวลาในหลักสูตร ซึ่งกรมสามัญศึกษา ได้อนุญาตให้ศึกษาต่อ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องขอขยาย เวลาศึกษาต่อ จะเป็นข้าราชการที่ศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคก็ตาม ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ขอหลักฐานจากสถาบันการศึกษา ชี้แจงว่า เหตุผลใดจึงศึกษาไม่สำเร็จตามกำหนด เวลาในหลักสูตร และต้องขอขยาย เวลาศึกษาต่ออีก เป็นเวลาเท่าใด แล้วส่งหลักฐานดังกล่าวไปยังกรมสามัญศึกษา เพื่อพิจารณา ต้องแจ้งให้กรมสามัญศึกษาทราบก่อนหมด เวลาที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อประมาณ 1 เดือน กรมสามัญศึกษาจะอนุญาตให้ขยาย เวลาศึกษาต่อได้อีกไม่เกินครึ่งหนึ่งของ เวลาเรียน

2. เมื่อกรมสามัญศึกษาให้ขยาย เวลาศึกษาต่อแล้ว กรมสามัญศึกษาจะแจ้งให้สถานศึกษา หน่วยงานหรือจังหวัด และสถาบันการศึกษาทราบ ผู้ศึกษาต่อต้องทำสัญญาเพิ่มที่กองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา สำหรับผู้ที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาส่วนกลาง และที่จังหวัดซึ่งตนสังกัดสำหรับผู้ที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาส่วนภูมิภาค

การกลับ เข้าปฏิบัติราชการ

1. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ ในสถาบันการศึกษาล่วงกลาง เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ต้องนำไปรับรองวุฒิ หรือหนังสือส่งตัวของสถาบันการศึกษา ไปรายงานตัวกลับ เข้าปฏิบัติราชการ ที่กองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา ทันที

2. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาต่อ ในสถาบันการศึกษาล่วงภาค ต้องนำไปรับรองวุฒิ หรือหนังสือส่งตัวของสถาบันการศึกษาไปรายงานตัวกลับ เข้าปฏิบัติราชการ ที่จังหวัดซึ่งข้าราชการสังกัดอยู่ทันที แล้วให้จังหวัดแจ้งวันรายงานตัวกลับ เข้าปฏิบัติราชการ ต่อกรมสามัญศึกษาด่วน เพื่อกรมสามัญศึกษาจะได้ออกคำสั่งให้ข้าราชการ กลับ เข้าปฏิบัติราชการต่อไป

ตอนที่ 2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษากับลักษณะการลาศึกษาต่อ

ตามประกาศกรมสามัญศึกษา เรื่องให้ข้าราชการกรมสามัญศึกษาไปศึกษาต่อ ภายในประเทศระบุว่า ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาต่อนั้นต้องทำสัญญากับกรมสามัญศึกษา ซึ่งในสัญญาได้ระบุไว้ว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องกลับไปรับราชการในสถานศึกษา หรือกรมเจ้าสังกัดเดิม เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 เท่า ของเวลาที่ลาศึกษาต่อ เป็นเหตุให้ข้าราชการบางคนลาศึกษาเฉพาะ เนื้อหาวิชา (Course Work) เท่านั้น แล้วจึงกลับไปปฏิบัติราชการควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ และบางคนก็ลาศึกษาต่อจนกระทั่งสามารถสำเร็จการศึกษา แต่เนื่องจากหลักสูตรปริญญาโทบังคับให้เรียน เนื้อหาวิชา รวม 3 ภาคการศึกษา และที่เหลืออีก 1 ภาคการศึกษาใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งจากประกาศกรมสามัญศึกษาเรื่องการให้ข้าราชการกรมสามัญศึกษาไปศึกษาต่อภายใน ประเทศ เกี่ยวกับการขอย้ายเวลาศึกษาต่อ ระบุว่า กรมสามัญศึกษาจะอนุญาตให้ขยาย เวลาศึกษาต่ออีกได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของ เวลาเรียน ดังนั้นลักษณะการลาศึกษาต่อของข้าราชการครูกรมสามัญศึกษา จึงสามารถแบ่งออกได้เป็น 7 ลักษณะคือ

1. ลา 4 ภาคการศึกษา แต่เมื่อศึกษาเนื้อหาวิชาจนครบหมดภายใน 3 ภาค การศึกษาแล้ว จึงขอกลับไปปฏิบัติหน้าที่ควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์

2. ลา 4 ภาคการศึกษา แต่ยังไม่ทำวิทยานิพนธ์ไม่เสร็จ จึงกลับไปปฏิบัติหน้าที่ควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์

3. ลา 4 ภาคการศึกษา และสามารถสำเร็จการศึกษา

4. ลา 5 ภาคการศึกษา แต่ยังไม่ทำวิทยานิพนธ์ไม่เสร็จ จึงกลับไปปฏิบัติ

หน้าที่ควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์

5. ลา 5 ภาคการศึกษา และสามารถสำเร็จการศึกษา

6. ลา 6 ภาคการศึกษา แต่ยังไม่ทำวิทยานิพนธ์ไม่เสร็จ จึงกลับไปปฏิบัติ

หน้าที่ควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์

7. ลา 6 ภาคการศึกษา และสามารถสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ไม่ว่าจะในกรณีที่ลาศึกษา เฉพาะเนื้อหาวิชา ลา 4 ภาคการศึกษา ลา 5 ภาคการศึกษาหรือลา 6 ภาคการศึกษา ซึ่งครบกำหนดของการ ขอบขยายเวลาศึกษาต่อ แล้วกลับไปปฏิบัติหน้าที่ควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ มักจะไม่มีเวลา ในการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่ และสำหรับผู้ที่อยู่ ห่างไกลจากสถานศึกษา มักจะมีความไม่สะดวกในการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งนับ เป็น เหตุสำคัญที่ทำให้บุคคล เหล่านี้สำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนด ดังเช่นงานวิจัยของ นันทนา รัตนอาภา (2525 : 117) พบว่า นิลิตปริญญาโทครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัย ทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาและผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลังกำหนด เวลา ต่างก็ใช้เวลาในการศึกษาเนื้อหาวิชาเท่ากับ 3 ภาคการศึกษา รองลงมาคือ 4 ภาค- การศึกษา มีจำนวนน้อยมากที่ใช้เวลามากกว่า 4 ภาคการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาเวลาที่ใช้ ในการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า ส่วนใหญ่ กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาทำวิทยานิพนธ์ เสร็จภายในเวลา 6 เดือน ในขณะที่กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลา ใช้เวลาดังแต่ 7 เดือนขึ้นไป ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสิ (2523 : 206) ที่พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เหตุผลสำคัญที่นิสิตทำ วิทยานิพนธ์ไม่เสร็จใน 1 ภาคการศึกษา เพราะงานนิสิตทำงานประจำ จึงไม่มีเวลาทำ วิทยานิพนธ์ ส่วนเหตุผลอื่น ๆ เช่น นิลิตเสียเวลาหาหัวข้อวิทยานิพนธ์เป็นอันมาก มีปัญหา สถิติและหลักการวิจัย เป็นเพียงเหตุผลปลีกย่อยเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษากับภาระรับผิดชอบงาน

ในหน้าที่

งานในหน้าที่ ในที่นี้หมายถึง งานในหน้าที่ราชการครู อันได้แก่ งานบริหาร งานสอน หรืองานในหน้าที่พิเศษอย่างอื่น เช่น งานด้านอาจารย์ที่ปรึกษา งานแนะแนว งานธุรการ เป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบทันทีที่ข้าราชการครูผู้ใดที่ได้รับอนุญาตจาก กรมสามัญศึกษาให้ลาศึกษาต่อ ขอกลับไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ตามประกาศกรมสามัญศึกษา เรื่องให้ข้าราชการกรมสามัญศึกษาไปศึกษาต่อ ภายนอกประเทศดังได้กล่าวมาตอนต้นแล้วว่า ข้าราชการกรมสามัญศึกษาผู้ใดได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาต่อ ต้องทำสัญญากับกรมสามัญศึกษา ซึ่งในสัญญาระบุว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ต้องกลับไปรับราชการในสถานศึกษาหรือกรม เจ้าสังกัดเดิม เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 เท่า ของเวลาที่ลาศึกษาต่อ ตลอดจนถึงการพิจารณาการขึ้นขั้นเงินเดือน ซึ่งระบุว่าผู้ที่ จะได้รับพิจารณาขึ้นเงินเดือนนั้น จะต้องกลับไปปฏิบัติหน้าที่ราชการภายในวันที่ 31 ตุลาคม ของปีงบประมาณนั้น ๆ เป็นเหตุให้ข้าราชการครูบางคนลาศึกษาเฉพาะ เนื้อหาวิชา (Course Work) เพียง 3 ภาคการศึกษาเท่านั้น แล้วขอกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ ควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ หรือบางคนแม้จะลาจนครบกำหนด เวลาของหลักสูตรแล้ว แต่ ยังไม่สำเร็จการศึกษา ก็ขอกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ด้วย การกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ จำเป็นต้องรับภาระงานในหน้าที่ ซึ่งอาจจะมีทั้งงานด้าน บริหาร งานด้านการสอน หรืองานพิเศษด้านอื่น ๆ ทำให้ไม่มีเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ อย่างเต็มที่ เมื่อเวลาล่วงนานไป ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ และไม่ยอมทำ วิทยานิพนธ์ในที่สุด ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษา หรือสำเร็จการศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนด

จากการวิจัยของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสี (2523 : 197) พบว่านิสิตที่สามารถทำวิทยานิพนธ์เสร็จและสำเร็จการศึกษาได้ทันเวลานั้น ส่วนใหญ่ถึง ร้อยละ 73 ไม่ได้ทำงานเลย ในขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ทำงาน ประจำไปพร้อม ๆ กับการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนา รัตนอาภา (2525 : 87 - 88) ที่พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลา ส่วนใหญ่มาเรียนใน ขณะทำงานอยู่โดยไม่ได้ลาศึกษาต่อ

เรื่องลงมาเป็นลาศึกษาเฉพาะ เนื้อหาวิชาจนครบหมด

แล้ว จึงกลับไปทำงานควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์

การที่ต้องมีการะับผิดชอบงานเนื่องจากมีงานประจำ หรือต้องทำงานเพื่อหา รายได้พิเศษอื่น เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมในขณะที่กำลังศึกษา จนทำให้ ผู้เรียนไม่สามารถสำเร็จการศึกษา หรือสำเร็จการศึกษาช้า หรือต้องออกจากการศึกษา กลางคันนั้น มีงานวิจัยสนับสนุนไว้มาก ดังเช่น งานวิจัยของโอเนล (O'Neil 1974 : 5690-) บลิวินส์ (Blevins 1975 : 5664-A) อีทิงไบรเมอร์ และพอลลี่ (Brimer and Pauli 1971 : 29 - 34) ยังได้สรุปรวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับความสูญเปล่า ทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกไว้ว่า ในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา นั้น แฮมเมย์ เบอ์ (Hamuy Bers) ได้ทำการศึกษาปัญหาความสูญเปล่าทางการศึกษาของ ประเทศชิลี พบว่าองค์ประกอบสำคัญของการออกกลางคัน เกี่ยวข้องกับสภาพทาง เศรษฐกิจ และสังคม สำหรับในกลุ่มประเทศเอเชีย The Bureau of Public School of the Phillippines ได้สำรวจสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน พบว่ามีสาเหตุมาจาก องค์ประกอบทางเศรษฐกิจ เช่นเดียวกัน นอกจากนี้สำนักงานแนะแนวการศึกษาของรัฐนิวยอร์ก (The Bureau of Guidance of New York State 1965 : 17 - 18) ได้ศึกษา ถึงปัญหาของการออกกลางคันของนักเรียนในรัฐนิวยอร์กพบว่า สาเหตุสำคัญคือต้องออกไป ช่วยทำงานที่บ้าน เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว โอทิม (Ophiem 1980 : 4459-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษานักศึกษาที่ลงทะเบียน เรียน และออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน พบว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างต้องทำงานเต็ม เวลา ในขณะที่กำลังศึกษา จึงเห็นได้ว่า การที่ต้องรับภาระงานในขณะที่กำลังศึกษามีผลต่อ การสำเร็จการศึกษาอย่างมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษากับอารมณ์และความรู้สึก

นึกคิด เกี่ยวกับตนเอง

สิ่งหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ในการเรียน คือ สัมฤทธิผลทางการเรียน ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน คือผู้ที่มีสัมฤทธิผลทางการ เรียนสูง และผู้ที่ประสบความสำเร็จต่ำ คือผู้ที่มีสัมฤทธิผลทางการเรียนต่ำ ซึ่งสาเหตุของ การมีสัมฤทธิผลทางการเรียนต่ำ ไม่ได้เกิดจากความสามารถทางสติปัญญา เพียงอย่างเดียว มีผู้ศึกษาวิจัย พบว่ามีนักเรียนจำนวนมากที่ประสบปัญหาในการเรียน ทั้งนี้มีใช้เพราะมีความ

สามารถทางสติปัญญาต่ำหรือ เพราะความยากจนหรืออื่นใด แต่เพราะเด็กรับรู้ความสามารถในการเรียนหรือการทำงานผิดไป การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง ที่ทำให้เด็กเกิดความพยายามทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (ไพบูลย์ เทวรักษ์ และศิริวรรณ อัสวกุล 2527 : 47 - 48)

ความสำเร็จในการทำงาน และความสำเร็จในการเรียน เนื่องมาจากเหตุหลายประการ สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากแรงกระตุ้น (Motive) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการความสำเร็จ และความตั้งใจกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย (Nunnally 1967 : 470) Murray (1966 : 246) ได้กล่าวไว้ว่ามนุษย์เรามีความต้องการสัมฤทธิ์ (Achievement Need) กันทุกคน เป็นความต้องการทางจิตใจที่จะเอาชนะอุปสรรค ผ่าฟัน กระทำสิ่งยาก ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ มีความเพียรพยายามที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย พฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์สูง ก็คือชอบทำสิ่งที่ยุ่งยากติดต่อกันไป เป็นระยะเวลายาวนาน มีความมุมานะ ไม่รู้สึกท้อแท้เบื่อหน่าย และรู้สึกสนุกกับกิจกรรมนั้น ๆ

มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความคาดหวัง และความสำเร็จที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อคนเราอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องทำงานให้สำเร็จ ความคาดหวังเป็นตัวการที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงาน เป็นการยากที่จะกระตุ้นตนเองให้มีความพยายามและอดทนในการทำงาน ซึ่งตนมีความเชื่อว่า งานนั้นจะประสบความสำเร็จในระดับต่ำ เหมือนกับการทำงานที่ไม่มีความมั่นคง ไม่แน่ใจว่าจะสำเร็จหรือไม่ ทำให้บุคคลมีความพยายามในการทำงานนั้นน้อยลง (ไพบูลย์ เทวรักษ์ และศิริวรรณ อัสวกุล 2527 : 46 - 54) และจากการศึกษาของรุ่งนภา ทิษะ (2521 : 67) พบว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นตนเอง มีอัตราโน้ตศัณสูง จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีอัตราโน้ตศัณต่ำ ทิลเลทท์ (Tillett 1981 : 1514-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษาหรือไม่สำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยตะวันตกกลาง (Mid-Western University) พบว่าตัวแปรองค์ประกอบด้านแรงจูงใจสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา ทั้ง 2 กลุ่มนี้ได้ นอกจากนี้ เจนกินส์ (Jenkins 1970 : 1512-A) ได้ทำการศึกษาศักยภาพด้านความรู้ของนักเรียนที่สอบตกในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แบบไม่มีชั้นเรียน (Nongraded Secondary School) พบว่า ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอบตก

ได้แก่ การขาดวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ ขาดความมั่นใจในตนเอง การยอมรับตัวเอง
ว่าเป็นผู้ไม่มีความสามารถ ไม่มีภาวะกระตือรือร้นและไม่มีความอดทน ขาดความพยายาม
ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โยชิโ อ กอนโด และโนบุโ อ อันโด (2516 : 39 - 48)

ความคาดหวังในความสำเร็จ ความต้องการความสำเร็จ แรงจูงใจ ความตั้งใจ
ความอดทนพยายาม ความเชื่อมั่นในตนเอง เหล่านี้ล้วนเกิดจากอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด
เกี่ยวกับตนเองทั้งสิ้น อรพินทร นิมิตรนิวัฒน์ (2522 : 41) ได้ศึกษาพบว่า ตัวแปรปัญหา
ด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเอง เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับผลการ
วิจัยของ นันทนา รัตนอาภา (2525 : 118) และทรงศรี สนธิทรัพย์ (2521 : 109)
ที่พบว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาหรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลา มักมี
ปัญหาส่วนตัวในหมวดปัญหาด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด เกี่ยวกับตนเอง น้อยกว่าผู้ที่สำเร็จ
การศึกษาหลังกำหนด เวลา

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษากับประสบการณ์ก่อน เข้าศึกษา ระดับปริญญาโท

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาในระดับสูงตามความสนใจและความ
ถนัดของผู้ที่ต้องการศึกษา แต่ส่วนใหญ่ผู้ที่ศึกษาต่อในระดับนี้มักจะ เลือกศึกษาในสาขาวิชาที่
เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่ หรือในสาขาที่ตนเองเคยมีประสบการณ์มาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับ
ความต้องการของการศึกษาในระดับนี้ดังที่ ชุมพล สุรินทรามุรณ (2523 : 148 - 149)
ได้ให้แนวคิดไว้ว่าการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สมควรที่จะคัดเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์ด้าน
การทำงานปฏิบัติมาแล้ว เป็นระยะเวลาพอสมควร ทั้งนี้เพื่อจะได้ นำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยน
เปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างยิ่ง เท่าที่ปรากฏ
มาจะ เห็นได้ว่าผู้ที่มีประสบการณ์ด้านงานปฏิบัติมาแล้ว มักจะแสดงความคิดเห็นออกมา เป็น
ประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนเลย ความคิดอ่านที่แสดงออกมา
ก็มีความหนักแน่นและมีความ เชื่อมั่นในตนเองสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตร ศรีสะอ้าน
(2523 : 85) ที่ว่าถ้าความต้องการของมหาวิทยาลัยในการผลิตระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นนั้น เพื่อ
มุ่งปรับปรุงคุณภาพของอาจารย์แล้ว ควรที่จะระงับปัญหาการเรียนรอนงาน คือ เมื่อบัณฑิตที่จบ
การศึกษาระดับปริญญาตรี หากงานทำไม่ได้ก็จะมาเรียนรอนงานไปก่อน ในที่สุดบัณฑิตศึกษา

หลายแห่งกลายเป็นแหล่งรองงานของคนจำนวนหนึ่ง แทนที่จะให้โอกาสแก่คนที่ทำงานแล้ว ได้ปรับปรุงตนเอง และนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ระบบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาไม่ว่าที่ไหน มักมุ่งเน้นในเรื่องการวิจัย การค้นคว้าหรือที่เรียกว่า Research Oriented เป็นสำคัญ อย่างเช่นในระบบอังกฤษ ผู้ที่จบปริญญาตรีเกียรตินิยมซึ่งต้องการศึกษาต่อ สามารถทำวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้เลย ไม่จำเป็นต้องเรียนเนื้อหาวิชาอย่างอื่น ถ้าจำเป็นต้องเรียนวิชาใดก็เป็นเพียงเพิ่มเติม เสริมความรู้เพื่อให้ตนเองทำวิจัยได้เท่านั้น ซึ่งต่างจากระบบอเมริกัน เพราะปริญญาโท ในอเมริกา มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์และขณะนี้ลุกลามไปถึงชั้นปริญญา เอก แล้วด้วย (วิจิตร ศรีสะอ้าน 2523 : 80 - 81) สำหรับระบบบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยนั้น ยังคงมุ่งเน้นการทำวิจัยหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า วิทยานิพนธ์ อยู่ ยกเว้นในบาง หลักสูตรของครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา และสาขานิเทศการศึกษาและ พัฒนาหลักสูตร ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เปิดโอกาสให้ผลิตได้เลือกระหว่างการทำ วิทยานิพนธ์กับการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม แล้วจึงสอบรวบยอด (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ศิริชัย กาญจนวาสิ 2523 : 193)

การทำวิทยานิพนธ์จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในเรื่องที่จะทำวิจัย ความรู้ทางด้านสถิติและวิจัย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการใช้ภาษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ สิ่งเหล่านี้ผู้ที่มีประสบการณ์มาก่อน จะได้เปรียบอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเป็นครู ซึ่งประชุมสุข อาชวอรุ่ง (2523 : 49) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาครุศาสตร์ จะมีลักษณะของนักวิชาการ และลักษณะของ ผู้นำอยู่ในตัวเอง การเป็นครูทำให้วิชาที่เรียนมาแตกฉาน เพราะได้มีโอกาสถ่มถอง พิ- จารณาอีกทีเวลาที่จะสอน เมื่อทำสิ่งใดก็มักจะได้ประสบผลสำเร็จ ยังมีประสบการณ์มานาน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็ยิ่งสูงขึ้นด้วย ดังเช่นผลการวิจัยของชวนพิศ นรเดชานนท์ (2525 : 86) ที่พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ การสอนน้อยจะมีความรู้ทางด้านวัตถุประสงค์ของ การศึกษา หลักสูตร และการดำเนินการสอน ตลอดจนความรู้ทางการวิจัย เพื่อ เสริม การสอน น้อยกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนมาเป็นระยะ เวลาค่อนข้างนานกว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา กับปัญหาด้านการทำวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ (Thesis) เป็นรายงานการวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับสูง ซึ่งนิสิตนักศึกษาทำระหว่างการศึกษาเพื่อทำปริญญา (เอนก เขียรถาวร 2515 : 40) ดังนั้นสถาบันการศึกษาบางแห่ง และหนังสือตำราบางเล่มจึงใช้คำว่า ปริญญานิพนธ์

การเขียนวิทยานิพนธ์ มีจุดมุ่งหมายที่จะฝึกฝนให้นิสิตนักศึกษารู้จักวิธีการค้นคว้าอย่างมีเหตุผลและมีระเบียบ ส่งเสริมให้สามารถใช้ภาษาอย่างรัดกุมและถูกต้อง ในการเสนอข้อเท็จจริงจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ตนทำมา (สุวิทย์ อารีกุล 2523 : 154) โดยหลักการแล้วในการทำวิทยานิพนธ์นั้น มุ่งให้นิสิตนักศึกษาได้เลือกปัญหาที่ตรงกับความถนัด และความสนใจของตนเอง เป็นสำคัญ แต่จากการวิจัยโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสิ (2523 : 198 - 203) พบว่า ร้อยละ 73.43 ของกลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ว่า หัวข้อที่ทำวิทยานิพนธ์นั้นตรงกับความสนใจของตนเอง ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 26.47 ให้สัมภาษณ์ว่าหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ทำนั้นไม่ตรงกับ ความสนใจ หรือไม่เคยสนใจมาก่อนเลย ในด้านการวางแผนการทำวิทยานิพนธ์ นิสิตร้อยละ 85 ได้วางแผนเฉพาะบางตอนเท่านั้น ปัญหาที่นิสิตประสบร่วมกันมากที่สุดคือ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยทั่วไปใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) การกระจาย และร้อยละ ปัญหาที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์รองลงมาได้แก่ การเก็บข้อมูลและการเขียนวิทยานิพนธ์ตามลำดับ สำหรับด้านการพิมพ์วิทยานิพนธ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56 ให้สัมภาษณ์ว่า เอกชน เป็นผู้พิมพ์ให้ รองลงมาคือคนภายนอกที่รู้จัก เป็นผู้พิมพ์ให้ มีเพียงร้อยละ 6 เท่านั้นที่พิมพ์ด้วยตนเอง ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์โดยทั่วไปประมาณ 1,000 บาท ถึง 2,000 บาท

จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกันของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสิ (2523 : 208 - 214) และนันทนา รัตนอาภา (2525 : 117) พบว่าเวลาที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ของกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาประมาณ 6 เดือน ในขณะที่กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลาใช้เวลาตั้งแต่ 7 เดือนขึ้นไป นิสิตใช้เวลาส่วนใหญ่ในการค้นคว้าวรรณคดีหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเขียนวิทยานิพนธ์ และการพิมพ์วิทยานิพนธ์ รองลงมาคือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการขออนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย ส่วนสาเหตุที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์ไม่เสร็จทันเวลาใน 1 ภาคการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็น

อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเห็นว่า นิสิตยังมีความรู้ทางด้านวิจัยและสถิติไม่เพียงพอ มีความสามารถในการเขียนวิทยานิพนธ์น้อย ส่วนในทัศนะของนิสิตให้ความเห็นว่า นิสิตควรจะต้องเตรียมตัวในด้านหลักสถิติและการวิจัยเป็นอย่างดี มีการวางแผนล่วงหน้าทุกขั้นตอน และบัณฑิตวิทยาลัยควรจะต้องปรับปรุงโดยลดระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเพิ่มทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ สำหรับแผนกวิชาควรจัดปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษากับปัญหาด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

โดยทั่วไปอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ในเรื่องต่าง ๆ แก่นิสิตนักศึกษา เช่น ขั้นตอนในการเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ แหล่งค้นคว้า รวบรวมข้อมูล การวางแผนการทำวิทยานิพนธ์ การหาข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนถึงแนะนำแหล่งเงินทุนอุดหนุนการวิจัย เป็นต้น ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องพบกันอย่างสม่ำเสมอ มีทัศนคติที่ดี และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทั้งนี้เพื่ออาจารย์ที่ปรึกษาจะได้ให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นิสิตประสบปัญหา และไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ จำเป็นต้องรีบปรึกษาอาจารย์โดยเร็ว เพื่อก่อให้เกิดผลดีในการที่จะสำเร็จการศึกษาดำเนินการตามกำหนดเวลา

จากการศึกษาของจินตนา มาพวง (2520 : 59 - 60) และจรรยาสิงคณิกษา (2520 : 85 - 93) พบว่าประสิทธิผลในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต กล่าวคืออาจารย์ต้องให้ความเป็นกันเองกับนิสิต มีทัศนคติที่ดีต่อนิสิต ส่งเสริมและยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิต ให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ แต่จากการวิจัยของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2523 : 127) เกี่ยวกับลักษณะและระดับปัญหาของการบัณฑิตศึกษา พบว่าปัญหาสำคัญคือคณาจารย์บัณฑิตศึกษาไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการเรียน การสอน และการวิจัยอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์ต้องทำหน้าที่สอนโดยเฉลี่ย 8 หน่วยกิตต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ต้องปฏิบัติภาระกิจอาจารย์มหาวิทยาลัย เช่น ด้านการบริหาร การวิจัย ตลอดจนการบริการชุมชน และยังคงทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ด้วย โดยเฉลี่ย

อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน มีนิสิตภายใต้ความดูแลในการทำวิทยานิพนธ์ถึง 6 คน (สมทวง พิธยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสิ 2523 : 195 - 196) และเนื่องจากจำนวนนิสิตมีมาก เกินไปไม่เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับอาจารย์ จึงทำให้อาจารย์บางท่านต้องรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนิสิตหลายคน จนไม่สามารถแบ่งเวลาให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่นิสิตได้ทั่วถึง (อำไพ สุจริตกุล 2523 : 145)

ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับอาจารย์เป็นปัญหาสำคัญที่มีส่วนกำหนดความสำเร็จในการศึกษาได้อย่างมาก ดังเช่นการวิจัยของจินอท์ (Jeanotte 1981 : 1508-A) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้นิสิตอินเดียนอเมริกัน 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืน และกลุ่มที่ศึกษาจนสำเร็จการศึกษา พบว่านิสิตทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีความแตกต่างกันในด้านความช่วยเหลือจากอาจารย์ สำหรับในประเทศไทยนั้น โสภานุพิชัยกุล และคณะ (2521 : 109) ได้วิเคราะห์ปัญหาที่นักศึกษาประสบ พบว่าปัญหานักศึกษาส่วนใหญ่ประสบมาก คือปัญหาความสัมพันธ์กับอาจารย์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งต้องทำวิจัยด้วยตนเอง เพื่อทำเป็นวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำเป็นต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษารวมทั้งควบคุมการวิจัยด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จึงมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้นิสิตในความดูแลสำเร็จการศึกษาได้ตามกำหนด เวลาหรือช้ากว่ากำหนด เวลา ดังเช่นงานวิจัยของสมทวง พิธยานุวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสิ (2523 : 201) ที่พบว่าจากการประมาณค่าคุณภาพอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิต ที่สามารถทำวิทยานิพนธ์ได้เสร็จทันเวลา นิสิตให้ทัศนะว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของตนนั้นมีคุณภาพดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสามารถ คุณภาพของคำนิเทศก์ ทัศนคติของอาจารย์ต่อเรื่องที่ทำและความตรงต่อ เวลา

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษากับความสัมพันธ์ทางวิชาการ
กับเพื่อนร่วมรุ่น

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2526 : 266) ได้แสดงทัศนะไว้ว่าในด้านความสัมพันธ์ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยนั้น สัมพันธ์กันได้ 2 ลักษณะคือ

1. สัมพันธ์กันทางอารมณ์
2. สัมพันธ์กันทางปัญญา

ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึก อารมณ์ และความผูกพันต่อกัน ส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญานั้น ตั้งอยู่บนรากฐานของเหตุผล และหลักการ อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผลและสติปัญญาเป็น เครื่อง เชื่อมโยงกัน กิจกรรม ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ประเภทนี้ได้แก่ การอภิปราย พูดคุย ถกเถียง ประชุมหรือสัมมนา ใน เรื่องของวิชาความรู้

การสัมมนา เป็น เครื่องมือหรือลู่ทางที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้แย่ง แสดงเหตุผลในเรื่องราวที่ตนได้ค้นคว้ามาอย่างจริงจัง โดยมีพื้นฐานคือ หลักการและเหตุผล ตลอดจนข้อเท็จจริงที่ต่างสืบเสาะค้นหามาได้ การอภิปราย ถกเถียงหรือโต้แย้งกันนี้จะ เป็น เครื่อง เสริมความรอบรู้ของนิสิตได้อย่างดีเยี่ยม เพราะภูมิปัญญาและความคิดมักจะเกิดจาก การถกเถียง ได้แย่งมากกว่าการรับรู้จากผู้อื่นเพียงฝ่ายเดียว

ความสัมพันธ์ ความผูกพันที่มีต่อกัน การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกัน เป็น องค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการศึกษา ดังเช่น ที่จอห์นสัน (Johnson 1981 : 569A - 570A) ได้ศึกษาพบว่าองค์ประกอบหนึ่งซึ่งมีส่วนในการจำแนกนิสิต 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้เลื่อนขึ้นไปเรียนชั้นปีที่ 2 (Persister) กลุ่มที่สมัครใจออกจากมหาวิทยาลัย (Voluntary Withdrawers) และกลุ่มที่ออกจากมหาวิทยาลัย เนื่องจากคะแนนทางวิชาการต่ำ (Academic Dropouts) ได้แก่องค์ประกอบเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วม และ ความผูกพันที่มีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจีนอท์ (Jeanotte 1981 : 1508-A) ที่ศึกษาพบว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกัน ของนิสิตอินเดียนอเมริกัน สามารถจะจำแนกความแตกต่างระหว่างนิสิต 2 กลุ่มที่ออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน และ กลุ่มที่เรียนจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกมากที่พบว่า ความสัมพันธ์กันใน หมู่เพื่อนฝูง เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการศึกษา ดังเช่นผลการวิจัยของเพรสคอตท์ (Prescott 1961 : 17 - 46 สุข เดชชัย (2506 : 437 - 443) และวัฒนา พุ่มเล็ก (2512 : 68 - 71)

งานวิจัย เท่าที่กล่าวมานี้ เป็นงานวิจัยที่สนับสนุนว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียน ในระดับที่ต่ำกว่าระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับในระดับบัณฑิตศึกษานี้ มักจะ เน้นหนักไปในด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการ ซึ่งมักจะแสดงในรูปของการประชุม สัมมนา อภิปราย ถกเถียง ได้ยังแสดง เหตุผลซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ในที่สุด แต่ยังไม่มียุติทำการวิจัยไว้เลยว่า ตัวแปรความสัมพันธ์ทางวิชาการกับเพื่อนนี้ จะมี ส่วนช่วยให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาตามกำหนดเวลาหรือไม่ อย่างไรก็ตาม จะ เห็นได้ว่าบริการด้านการจัดห้องพิเศษสำหรับนิสิตมหาบัณฑิตที่จะใช้เป็นที่ศึกษาค้นคว้า หรือถกเถียงปัญหา แลก เปลี่ยนความคิด เห็นทางด้านวิชาการยังไม่มีความพร้อม เท่าที่ควร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย